

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH**

BÙI THANH BÌNH

**THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP CHUYỂN DỊCH
CƠ CẤU KINH TẾ NÔNG NGHIỆP THEO HƯỚNG
CÔNG NGHIỆP HÓA - HIỆN ĐẠI HÓA
Ở HUYỆN CHỢ ĐỒN, TỈNH BẮC KẠN**

**Chuyên ngành: Kinh tế Nông nghiệp
Mã số: 60.34.10**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: TS. Nguyễn Thanh Minh

THÁI NGUYÊN - 2012

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan Luận văn này là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết luận nghiên cứu trình bày trong luận văn này là trung thực và chính xác. Những kết quả của luận văn chưa từng được công bố trong bất cứ công trình nào.

Tôi xin chịu trách nhiệm về nghiên cứu của mình!

Tác giả luận văn

Bùi Thanh Bình

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành luận văn này, tôi xin bày tỏ lòng biết ơn TS. Nguyễn Thanh Minh đã tận tình hướng dẫn tôi trong suốt quá trình thực hiện. Tôi xin trân thành cảm ơn Phòng Quản lý Đào tạo Sau đại học - Trường ĐH Kinh tế và QTKD đã tạo mọi điều kiện để tôi hoàn thành khoá học và trình bày luận văn này.

Tôi cũng xin gửi lời cảm ơn đến các đồng nghiệp đã chia sẻ nhiều tư liệu và kinh nghiệm quý báu liên quan đến vấn đề nghiên cứu của luận văn. Tôi xin cảm ơn sự hợp tác các đơn vị, cơ quan trên địa bàn Huyện Chợ Đồn, Bắc Kạn đã giúp tôi thực hiện thành công luận văn..

Xin trân trọng cảm ơn!

Tác giả luận văn

Bùi Thanh Bình

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT	vii
DANH MỤC BẢNG BIỂU	viii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	3
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	4
4. Những đóng góp mới của luận văn	4
5. Bố cục của luận văn	4
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN	6
1.1. Cơ sở lý luận về cơ cấu và chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp	6
1.1.1. Cơ cấu kinh tế và chuyển dịch cơ cấu kinh tế, Công nghiệp hóa - hiện đại hóa.....	6
1.1.4. Xu thế chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp theo hướng công nghiệp hóa - hiện đại hóa	29
1.2. Cơ sở thực tiễn về chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp	33
1.2.1. Kinh nghiệm chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp của một số nước trên thế giới và một số địa phương trong nước	33
1.2.2. Những bài học kinh nghiệm cho chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp ở huyện Chợ Đồn, tỉnh Bắc Kạn.....	44
Chương 2: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	47
2.1. Cơ sở phương pháp luận	47
2.2. Các phương pháp nghiên cứu cụ thể.....	47
2.2.1. Phương pháp chọn địa bàn nghiên cứu.....	47

2.2.2. Phương pháp thu thập tài liệu	47
2.2.3. Phương pháp xử lý số liệu	48
2.2.4. Phương pháp chuyên môn.....	48
2.3. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu	50
Chương 3: THỰC TRẠNG CHUYỂN DỊCH CƠ CẤU KINH TẾ NÔNG NGHIỆP THEO HƯỚNG CÔNG NGHIỆP HÓA - HIỆN ĐẠI HÓA Ở HUYỆN CHỢ ĐỒN - TỈNH BẮC KẠN.....	52
3.1 Đặc điểm địa bàn nghiên cứu.....	52
3.1.1. Điều kiện tự nhiên của huyện Chợ Đồn.....	52
3.1.2. Điều kiện kinh tế - xã hội của huyện Chợ Đồn	55
3.1.3. Tình hình phát triển kinh tế - xã hội huyện Chợ Đồn.....	58
3.1.4. Thuận lợi và khó khăn ảnh hưởng trong chuyển dịch cơ cấu kinh tế huyện Chợ Đồn - Bắc Kạn.....	61
3.2. Thực trạng chuyển dịch cơ cấu chung của huyện Chợ Đồn	62
3.2.1. Đánh giá chung về hoạt động nông nghiệp	64
3.2.2. Đánh giá ngành trồng trọt	68
3.2.3. Đánh giá ngành chăn nuôi	72
3.2.4. Đánh giá ngành lâm nghiệp	74
3.2.5. Đánh giá ngành thủy sản.....	76
3.3. Đánh giá chung về kết quả chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp theo hướng công nghiệp hoá - hiện đại hoá ở huyện Chợ Đồn, tỉnh Bắc Kạn	78
3.3.1. Những kết quả đạt được trong chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp theo hướng công nghiệp hóa hiện đại hóa huyện Chợ Đồn, tỉnh Bắc Kạn.....	78
3.3.2. Những hạn chế, tồn tại trong chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp huyện Chợ Đồn	79

3.4. (Mô hình SWOT) phân tích các điểm mạnh, điểm yếu, Những cơ hội và thách thức trong quá trình chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp theo hướng CNH-HĐH	82
Chương 4: ĐỊNH HƯỚNG VÀ NHỮNG GIẢI PHÁP CHỦ YẾU NHẪM CHUYỂN DỊCH CƠ CẤU KINH TẾ NÔNG NGHIỆP THEO HƯỚNG CÔNG NGHIỆP HÓA - HIỆN ĐẠI HÓA Ở HUYỆN CHỢ ĐỒN, TỈNH BẮC KẠN	86
4.1. Quan điểm chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp huyện Chợ Đồn, tỉnh Bắc Kạn đến năm 2015	86
4.1.1. Quan điểm phát triển.....	86
4.1.2. Mục tiêu tổng quát	87
4.1.3. Mục tiêu cụ thể.....	87
4.2. Định hướng chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp theo hướng công nghiệp hoá - hiện đại hoá huyện Chợ Đồn, tỉnh Bắc Kạn đến năm 2015	88
4.2.1. Về Nông nghiệp	89
4.2.2. Về Chăn nuôi	89
4.2.3. Về Lâm nghiệp.....	89
4.3. Các giải pháp thúc đẩy chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp theo hướng công nghiệp hoá - hiện đại hoá ở huyện Chợ Đồn, tỉnh Bắc Kạn đến năm 2015	90
4.3.1. Chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông thôn theo hướng phát triển hệ thống dịch vụ nông thôn và phát triển cơ sở chế biến nông lâm thủy sản	90
4.3.2. Chuyển dịch cơ cấu trồng trọt theo hướng tăng trưởng cây trồng đặc sản	91

4.3.3. Chuyển dịch cơ cấu chăn nuôi theo hướng tăng trưởng vật nuôi đặc sản có giá trị kinh tế cao.....	92
4.3.4. Xây dựng và phát triển những vùng sản xuất tập trung gắn với công nghiệp và thị trường	94
4.3.5. Đầu tư phát triển khoa học và công nghệ phục vụ nông nghiệp, tăng cường công tác khuyến công, khuyến nông.....	95
4.3.6. Khuyến khích phát triển các doanh nghiệp tư nhân ở nông thôn nhằm nâng cao liên kết giữa doanh nghiệp và người dân	96
KẾT LUẬN	97
TÀI LIỆU THAM KHẢO	100

DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT

CNH	Công nghiệp hóa
HDH	Hiện đại hóa
CCKT	Cơ cấu kinh tế
ATK	An toàn khu
GDP	Tổng sản phẩm nội địa (viết tắt của Gross Domestic Product)
DNNN	Doanh nghiệp nhà nước
BVTV	Bảo vệ thực vật
HTX	Hợp tác xã
RAT	Rau an toàn
XDCB	Xây dựng cơ bản

DANH MỤC BẢNG BIỂU

Bảng 3.1: Cơ cấu sử dụng đất huyện Chợ Đồn giai đoạn từ năm 2009 - 2011.....	55
Bảng 3.2: Tình hình dân số và lao động của huyện Chợ Đồn giai đoạn từ năm 2009 - 2011	56
Bảng 3.3: Cơ cấu kinh tế và chuyển dịch cơ cấu kinh tế năm 2005 so với năm 2010 của huyện Chợ Đồn.....	63
Bảng 3.4. Giá trị sản xuất của các ngành năm 2005 so với năm 2010	64
Bảng 3.5. Thống kê giá trị sản xuất nông nghiệp theo ngành kinh tế huyện Chợ Đồn	66
Bảng 3.6. Chỉ số phát triển ngành nông nghiệp huyện Chợ Đồn	67
Bảng 3.7. Thống kê giá trị sản xuất ngành trồng trọt huyện Chợ Đồn qua các năm	68
Bảng 3.8. Tỷ lệ phần trăm giá trị sản xuất các loại cây trồng trong tổng giá trị sản xuất ngành trồng trọt.....	70
Bảng 3.9. Diện tích các loại cây trồng.....	71
Bảng 3.10. Giá trị sản xuất ngành chăn nuôi.....	72
Bảng 3.11. Kết quả ngành chăn nuôi	73
Bảng 3.12. Giá trị sản xuất ngành lâm nghiệp huyện Chợ Đồn.....	74
Bảng 3.13. Giá trị sản xuất ngành thủy sản huyện Chợ Đồn	76
Bảng 3.14. Thống kê diện tích, sản lượng ngành thủy sản	77

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Thông điệp đầu năm mới (2012): của Thủ tướng Chính phủ Nguyễn Tấn Dũng: Hoàn thiện thể chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, thúc đẩy cơ cấu lại nền kinh tế, chuyển đổi mô hình tăng trưởng có đoạn “Thúc đẩy chuyển dịch cơ cấu kinh tế trong nông nghiệp và nông thôn. Đưa công nghiệp và khoa học công nghệ tác động vào nông nghiệp trên tất cả các công đoạn từ nuôi trồng, chăm sóc, thu hoạch, bảo quản, chế biến đến phân phối. Gắn việc áp dụng khoa học công nghệ với tổ chức sản xuất, phát triển các mô hình sản xuất lớn, từng bước hình thành các tổ hợp nông công nghiệp công nghệ cao; gắn kết các công đoạn của quá trình tái sản xuất trong một chuỗi giá trị bảo đảm phân phối hài hòa lợi ích giữa các công đoạn trong chuỗi giá trị đó. Đây là con đường cơ bản để phát triển nông nghiệp bền vững.

Việc chuyển dịch cơ cấu kinh tế nói chung, cơ cấu kinh tế nông nghiệp nói riêng là vấn đề quan tâm hiện nay của nhiều nước trên thế giới, đặc biệt là đối với các nước đang phát triển trong đó có Việt Nam. Mấu chốt là tìm các giải pháp có hiệu quả khả thi đưa vào thực tiễn để chuyển dịch cơ cấu đạt kết quả nhanh và có tính bền vững cao. Sự hưng thịnh của mỗi quốc gia đều được lấy kinh tế làm thước đo tiêu chuẩn “dân giàu nước mạnh - xã hội phồn vinh”. Trong cơ cấu nền kinh tế, nông nghiệp là một ngành quan trọng trong quá trình phát triển kinh tế không chỉ đối với nước ta mà với nhiều nước trên thế giới. Muốn phát triển kinh tế thì nông nghiệp là một trong những vấn đề cần đặc biệt quan tâm và “nhận thức đúng vai trò của nó trong chiến lược phát triển kinh tế và thực hiện đồng bộ hàng loạt những vấn đề liên quan đến nông nghiệp”. Việt Nam là một nước nền kinh tế chủ yếu là sản xuất nông nghiệp. Năm 2000 “trong GDP tỷ trọng nông nghiệp vẫn chiếm 24,3%”, chiếm đến 80% dân số sống ở nông thôn và có khoảng trên 70% dân số sống, lao động